

GAZETA POLSKA

Prenumerata w miejsku kwartal-
nie złp. 12 — miesięcznie złp. 4.
Ner pojedynczy gr. 10.

N^{RO} 77.

Prenumerata na prowincji z opłatą
pocztową złp. 20 kwartalnie.

w Warszawie dnia 20 Marca 1829 roku w Piątek.

WIADOMOSCI HANDLOWE.

FRANKFURT. — W tych dniach skonstraktowano tu nie mało wełny. Kupującymi byli, pewien Wiedeńczyk handlujący wełną i Strasburezyk. Pierwszy który ma także i w Londynie swój skład, kupował wełnę cienką z przeznaczeniem jej do Anglii, drugi kupował tylko wełnę pośrednią dla fabryk francuzkich.

GDANSK. — *dnia 9 marca.* — W handlu pszenicą utrzymuje się ciągła cisza, zdaje się nawet, że cofnięto nadesłane z zagranicy zlecenia, a przynajmniej ograniczono je bardzo znacznie, bo właściciele tutejszych zapasów, nie mogą już dostać tej ceny za swoją pszenicę, jaką im nierównie dawniej ofiarowano. Pięknej wysokopstrokatej 130 funtowej pszenicy, możnaby już dzisiaj dostać po 600 Fl. (45 $\frac{1}{2}$ złp. za korzec), pstrokatej 128 do 129 funtowej po 520 do 550 Fl., za łaszt od 56 $\frac{1}{2}$ szefli. W zeszłym tygodniu kupiono 20 łasztów 120 funtowego żyta polskiego na wysłanie, za które płacono po 180 Fl. (13 $\frac{1}{2}$ złp. za korzec); kupiono także na zagraniczny rachunek 60 łasztów 115 do 116 funtowego żyta po 170 Fl. za łaszt od 56 $\frac{1}{2}$ szefli; w ogólności pokazuje się na żyto dosyć żądania. po takich samych cenach, ale właściciele niżej 200 Fl. za łaszt okrętowy oddawać go nie chcą. Żyto krajowe na konsumpcję płacono po 210 Fl. za łaszt 60 szefłowy. W innych gatunkach zboża nie masz nic do czynienia. Łądem dowóz jest bardzo mały.

LONDYN. — *dnia 3 marca.* — Ceny średnie ustanowione są: Pszenica 74 s. 3 d., jęczmień 35 s. 2 d., owies 23 s. 6 d., żyto 41 s. 1 d. fasola 35 s. 11 d. groch 37 s. 1 d.

Cło na tydzień idący: Pszenica 1 s., jęczmień 9 s. 4 d., owies 12 s. 3 d., żyto 8 s. fasola 16 s. 9 d., groch 14 s.

Dowóz pszenicy angielskiej jest ciągle bardzo mały, ale dowóz z zagranicy większy jest nad potrzebę. W tym tygodniu przybyły znaczne transporty pszenicy z Hiszpanji, a że importanci kontentują się dzisiejszą ceną, starają się pozbywać jak najprędzej swój towar przez co znowu o 2 s. pszenica hiszp. staniała. Na pszenicy z innych krajów właściciele nie opuścić nie chcą, i dla tego mało ma pokupu.

Na pszenicę było dużo ochotników i dużo sprzedac jej miano; za niektóre partie płacono chętnie wyższe ceny, ale w ogólności żadnej zmiany podać w nie nie można. Owsa kupowano także nie mało, z resztą bez odmiany. Za pszenicę gdańską, elbląską i królewicką płacono 62 do

64 s. (53 $\frac{1}{2}$ do 55 złp. za korzec), wysokopstrokata 70 do 76 s. (60 do 65 złp. za korzec).

MOGUNCJA. *dnia 7 marca.* — Pokup na pszenicę z przyszłą dostawą jest dość znaczny, i zdaje się że ten gatunek zboża utrzyma się w swęj cenie, byle tylko w Niderlandach nie staniał. Sądzą wszakże, iż w żadnym przypadku znaczne zniżenie ceny aż do żniw nie nastąpi, bo wiadomo że okolice nadreńskie szczupłe mają zapasy, a zesztorocznego ziarna nie mają już wcale.

WIADOMOSCI KRAJOWE i ZAGRANICZNE

KRÓLESTWO POLSKIE — Warszawa.

Dziekan wydziału lekarskiego królewskiego uniwersytetu. Podaje do wiadomości: iż uczennice szkoły akuszerji zostające na koszcie rządowym:

1) Marjanna z Jasińskich Malinowska. 2) Joanna z Sadowskich Dąbrowska. 3) Magdalena z Gadomskich Wiesiołowska. 4) Magdalena z Chmielewskich Sutkowska, tudzież sposobiące się o własnym koszcie: 5) Elżbieta z Szpielerów Sicińska. 6) Franciszka z Niemierowskich Jasińska. 7) Ewa z Dąbrowskich Kowalska. 8) Katarzyna z Chwałkowskich Gruczkowska, po złożonym całokursowym publicznym examinie w dniach 9 10 i 11 b. m. mianowane zostały wyuczonymi akuszerkami i tym końcem otrzymały stosowne patenta. — W Warszawie dnia 14 marca 1829 r. — *Dr. Roliński.* — *Brodziński S. U.*

Obwieszczenie. — Dnia 3 maja r. b. od godziny 10 zrana w mieście Kutnie w kancelarji Wincentego Olszowskiego rejenta powiatu orłowskiego, na trzyletnie wydzierżawienie od dnia 24 czerwca r. b. do tegoż dnia 1832 zatrudnionych dóbr Bulawki z przyległością Plebarki w powiecie orłowskim, województwie mazowieckim położonych, intraty rocznej złp. 3000 czyniących, licytacja dzierżawy odbywać się będzie; warunki licytacji, wyciąg opłacanych podatków każdego czasu u tegoż rejenta przeczytane być mogą. Kutno dnia 6 marca 1829 r. — *W. Kubiński K. P. Or.*

— **Licytacja win węgierskich.** W dokończeniu sprzedaży w dniach 1. 2. i 3 kwietnia 1828 r. odbywanęj, podpisany rejent w skutku urzędowej transakcji, ogłasza niniejszém dalszą i ostateczną sprzedaż win węgierskich w różnych gatunkach i cenach *na butelki.* Licytacja odbywać się będzie w dniu 1 kwietnia r. b. i dni następnych, od godziny 3 z południa w domu przy ulicy Długiej Nro 543 lit. A. w sklepie przy głównej bramie. — W Warszawie dnia 18 marca 1829 r. *Ostrowski.*

Przysięgam, że wszelkimi siłami bronić chcę prawnie w królestwie tym ustanowionych praw własności. Odwołuję, naganiam wszelki zamiar wywrócenia teraźniejszego urzędu kościoła, jak je teraz prawo w tym królestwie oznaczyło i wyprzysięgam się uroczyście takiego zamiaru. Przysięgam uroczyście, że nigdy nie będę wykonywał przywileju, którego żądać mogę, lub żądałbym mógł, niepokojenia protestanckiej religii, lub rządu protestanckiego tego królestwa. Wyznaję, świadczę i oświadczam uroczyście w obec Boga, że to oświadczenie, i każdą pojedynczą część onego, składam w prostym i zwyczajnym znaczeniu wyrazów [przysięgi, bez wybiegu, dwuznacznego wykładu, lub rezerwacji w myśli.] Żaden katolik nie może piastować urzędu lorda kanclerza, lub lorda namiestnika irlandzkiego. Wszystkie urzędy korporacyjne są dla nich przystępne; mogą zostawać szeryfami i sędziami. Wszelako wyłączeni będą od tych urzędów, które należą do istniejącego kościoła krajowego; liczą się do tego sądy i fundacje duchowne, uczelnie uniwersyteckie, kolegia w Eton, Winchester i Westminster, oraz każda szkoła mająca fundację duchowną. Dotychczasowe prawa, ściągające się do prawa prezentacji katolików do takowych urzędów, nie przestaną na przyszłość obowiązywać. W razie gdy katolik posiada urząd, z którym połączony jest patronat kościoła, korona będzie miała prawo przenieść patronat na innego. Żaden katolik nie może otrzymać miejsca tych urzędników, którzy w istniejącym kościele angielskim zachodzą wakansy i nowych kandydatów rządowi przedstawiają. Znoszą się prawa karne, które dotychczas względnie katolików obowiązywały. Co się tyczy nabywania własności, zostawiać będą katolicy w równi z dyssydentami. Żaden parlamentowy członek katolicki, nie może oddalać się z izby z powodu przedmiotu obrad. Nie będzie od nich żądane oświadczenie przeciw transsubstancjacji. Co się tyczy zarządzeń duchownych, równi będą katolicy wszystkim innym dyssydentom. W sprawach katolickich między kościołem rzymskim i stolicą rzymską, nie może zachodzić żadne veto, a w ogólności żadne pośrednictwo. Członkowie kościoła katolickiego, nie będą mogli przyjmować tytułów i nazwisk, używanych teraz w kościele angielskim, i te razy katolicy urzędy korporacyjne i inne obejmują, insygnia tych urzędów mieścić się mają nie w żadnej innej świątyni, tylko w kościele, należącym do istniejącego duchowieństwa krajowego. Podobnież szaty urzędowe nosić można tylko w kościele krajowym. Co do Jezuitów i towarzyszy klasztornych, spisane będą nazwiska wszystkich osób; do której z takowych korporacji należących. Towarzystwa które się dotychczas tworzyły w skutku ślubów religijnych lub klasztornych, nie będą się mogły rozszerzać. Oddzielne urządzenia zabrońią jezuitom dalszego przystępu do kraju; Jezuitci znajdujący się teraz w kraju, będą dokładnie spisani. Prawo wyboru odjęte będzie wolnym osadnikom 40 szylingowym i kwota; kwalifikująca do sejmikowania, podwyższoną zostanie do 10 f. s.. Osady wolne będą dokładnie spisane.

P. Peel wprowadzał ten bil przez cztery godziny i cała izba słuchała go z wielką uwagą. Gdy skończył, trwały długie oklaski. Mówca odczytał następnie wiadomości, aly izba zamieniła się w tajny wydział dla naradzania się nad prawami, stanowiącemi o katolikach. Pierwszy przeciw emancypacji zabrakł głos P. Bankes i powiedział, że sam P. Peel pokonywał od lat 15 z najpomyślniejszym skutkiem dowody, jakie teraz przytoczył w pięknej i dłu-

giej mowie swojej, zatem, że i jemu wypada tylko powtórzyć to, czém się sam P. Peel bronił przeciw Kannigowi i innym członkom. P. O'Neil mówił następnie pomimo zgiełku w izbie i twierdził, że jeśli katolicy osiągną władzę polityczną, wnet zażądają od kościoła protestanckiego zwrotu wszystkich dóbr kościelnych, które utracili w czasie reformacji. Zakończył oświadczeniem, że ministrowie postępują niesumiennie z narodem angielskim i w imieniu narodu zapewnił, że gdyby teraz parlament był rozwiązany, członkowie terażniejsi nie byłiby powtórnie wybrani. P. Trant powiedział, że nawet wymowa P. Peel nie mogła zmienić jego przekonania, że zaręczenia przytoczone są tylko złudzeniem i że raczej pozwoliłby na ustanowienie oddzielnego parlamentu w Irlandji, a nawet na rozwiązanie unji, niż na przypuszczenie katolików do parlamentu. P. Inglis rozumiał, że koncessje dozwolone Irlandczykom, są i dla protestantów niebezpieczne i dla Irlandczyków katolickich nieprzydatne, powoływał się bowiem na dzieje, z których się pokazuje, że nieszczęśliwi mieszkańcy Irlandji zawsze i pod wszystkimi rządami żyli niestannie, albo w nędzy, albo wśród buntów. Zanim jeszcze znano nazwisko protestantów i katolików, zanim jeszcze panowanie Anglii w Irlandji czuć się dawało, lud tamtejszy był niespokojny i buntowniczy; już wtenczas duch stronnictwa i spory prywatne rodziły nędzę i zbrodnie. Koncessje zaś ducha tego w żadnym razie nie przytłumią. Minister ośiadł P. Murray powiedział na przeciw temu, że gdy w Irlandji urzędy sprawował, miał sposobność przekonania się, że można coś uczynić dla dobra tego kraju i że go w terażniejszym stanie nie podobna zostawiać, a co do koncessji, te nadadzą mu zgodę i szczerść. Lord Milton podziękował Panu Peel, a w ogólności rządowi za uczynione propozycje i był tegoż samego zdania, co minister spraw wewnętrznych, że emancypacja katolików nie sprzeciwia się bynajmniej swobodom przez rewolucję r. 1688 zyskanym; owszem widzi stwierdzone axioma Kanniga, że wyłączenie katolików, albo konstytucję wywróci, albo też konstytucja wyłączenie zniesie. Posiedzenie zakończyło się dopiero po północy. — Dnia 4 marca mieli X. Wellington, P. Peel i kanclerz izby skarbowej długie posłuchanie u króla J. w Windsor, po czém wrócili do Londynu i naradzali się z innymi ministrami u hr. Bathurst. Rada gabinetowa dniem pierwój w biurowie spraw zagranicznych odbyta, trwała do godziny 1 po północy.

— Na giełdzie rozchodzili się d. 4 marca rozmaite pogłoski. Mówiono, że król J. odmówił sankcji bilowi, zakazującemu towarzystwo katolickie, że X. Wellington rezygnował, że ministrowie żądali dla bezpieczeństwa swego, wart przed mieszkaniem swemi i t. p. Papiery publiczne spadły w skutku tych pogłosek, ale się znowu podniosły; gdy się przekonano, że to były bezzasadne wieści, a przynajmniej o pierwszój pogłosce można to powiedzieć, gdyż na posiedzeniu izby wyższój dnia 5 marca, komisarze królewscy w obec izby niższój, przynieśli sankcję królewską bilu o towarzystwach.

— Cobbet ogłosił w pierwszych dniach marca na rogach ulic w Leeds następującą odezwę: Anglicy, słuchajcie mnie! W czasach katolickich nie było ubogich w Anglii. Katolicy utrzymywali ubogich, starców, wdowy i sieroty, cudzoziemców i chorych z dziesięcin i innych dochodów kościelnych. Duchowieństwo katolickie stawiało i naprawiało kościoły z dziesięcin i dochodów kościelnych. W owych szczęśliwych czasach nie było podatku na ubogich, nieby-

do domów roboczych. Oweczesne akta parlamentowe wymieniały wołowinę, skopowinę, wieprzowinę i cielęcinę jako zwyczajny pokarm uboższych ludzi. Katolicy wystawili wszystkie nasze kościoły katedralne, ani zakładali i wyposażali wszystkie dziś jeszcze w Anglii istniejące wielkie szkoły i wielkie zakłady dobroczynne. W czasach katolickich nie miała Anglia stojącego wojska, a jednak zawojowała Francję i dopóty posiadała Boulogne i Calais, dopóki nie otrzymała królów protestanckich. W katolickich czasach nie było podatków na piwo, chmiel, sól i świece, a długu narodowego wcale wówczas nie znano. Anglijo! Rozważcie to wszystko, i wiem, że tak działacie będziecie jak wam należy.

— Ponieważ kilka słów króla J. o emancypacji katolików prywatnie powiedzianych, przez gazety rozgłoszono, przeto kazano dochodzić w domu królewskim, od kogo doniesienia te wyszły.

— Jeden z dzienników zapewnia, że rząd zamierza zabezpieczyć także kluby, lub towarzystwa tkaćców i innych korporacji.

— Okręt amerykański miał wysadzić na wyspę Terceira do 800 Portugalczyków, z których połowa wsiadła dopiero we Francji, a oprócz tego dostarczył tamtejszym konstytucjonistom 6000 karabinów. Natomiast przybyło do Funchal z Terceiry 80 Miguelistów.

— Podsekretarz stanu P. Philipps wydał okólnik do rozmaitych urzędów policyjnych, w których nakazuje, aby kominy kazały chędożyć za pomocą wynalezionej w tym celu maszyny.

NIEMCY — *Korrespondent Norymberski* udziela podług listu z Serbji, następujących wiadomości.

„Położenie Serbji jest smutne dla chrześcijan. Podzieleni jesteśmy na katolików Greków i Ormian, na szlachtę ziemską i na włościan, téżże poddanych. Nasz książę Miłosz radby zamienić Serbję w państwo nieuległe ani chrześcijaństwu, ani tureckiemu mocarstwu; radby bronić politycznej niepodległości swojej, i skruszyć więzy tak obcej dyplomatyki jako i opiekuństwa bojarów swoich. Podobną polityką rządzą się Bośniacy, taką samą ma także pasza Skutari (Skodra w Albanji, teraz w powstaniu przeciwko Turkom).”

„Bośniacy Serbjanie i Skutarzanie spokojnie patrzyli się na wszelkie dotychczasowe wypadki. Wszelkie wieści gazeciarskie o wielkich pochodach Turków z Skutarii Bośni do Szumli są fałszywe; ale prawdą jest, że sułtan żąda od nas rozpuszczenia naszych żołnierzy chrześcijańskich, aby się tak z nami mógł obchodzić, jak z Turkami swymi, albo gorzej jeszcze. Gdyby Bośniacy, Serbjanie i Albańczykowie porozumiewszy się między sobą, spólnymi siłami wyjarzmić się chcieli z pod zwierzchniej władzy Islamu, wówczas Mahmud musiałby ustąpić z Europy. Lecz niestety! żaden Turek nie może pojąć myśli o związku z nami i równiej swobody tak Turków jak i chrześcijan. Wszakże to położenie nie przeszkadza, ażeby Bośniacy, Serbjanie i Albańczykowie nie mieli swojego własnego planu uwolnienia się z pod przymusu sułtana. Mamy to u siebie za rzecz pewną, iż sułtan, żadnym sposobem oprócz się nie zdoła potężyć rosyjskiej.

— Dnia 2 marca otrzymano w Monachjum wiadomość, że król bawarski, dnia 24 lutego do Neapolu przybył.

— Rzeki niemieckie uwolniły się stopniowo od lodów i nie zrzadziły tyle szkód, ile się spodziewano.

TURCJA i GRECJA. — Pszczoła grecka z d. 10 stycznia umieściła następujący dekret prezydenta w Eginie dnia 2 stycznia datowany: 1). Francuzkie prawa wojskowe obowiązujące będą we wszystkich przypadkach regularne wojsko greckie, jeśli oddzielne rozporządzenia rządowe, zmiany jakowej w tej mierze nie postanowią. Stosownie do tego wszystkie regulamina francuzkie o mustrze są obowiązujące. 2). Każdy żołnierz i podofficer wstępujący do wojska regularnego, być jako spisowy, być jako ochotnik, obowiązany jest służyć przez trzy po sobie następne lata. 3). Żołnierze i officerowie pobierać będą dotychczasowy żołd, dopóki oddzielne postanowienie rządu onego nie podwyższy. Tymczasowo otrzyma każdy niższy officer od rządu 30 kolamat, a każdy wyższy officer 40 kolamat gratyfikacji rocznej na koszt ekwipowania. 4). Żołnierz, lub podofficer, który po trzyletniej nienaganniej służbie w regularnym wojsku, dobrowolnie do służby przez trzy następne lata, obowiązek zaciąga, otrzymuje od rządu zaszczyt noszenia na lewem ramieniu znaku w kształcie kąta i pomnożenie racji o część czwartą. Jeśli po upłynieniu pierwszych lat 6 nadal chce służyć, otrzymuje dwa szewrony i półtóry racji i w tym stosunku za dalsze lata. 5). Po dwunastoletniej zaszczytnej służbie, zostaje żołnierz i podofficer weteranem i jako taki nosi na lewej stronie piersi znak, który później będzie ustanowiony; otrzymuje także podwójną rację i ma prawo do pensji, jeśli do służby nie jest zdolny, lub, jeśli nie otrzymuje pensji, wchodzi do korpusu inwalidów. 6). Dla inwalidów będzie urządzony oddzielny dom, w którym wszyscy, stosownie do potrzeby i według sił narodu, starannie i wygodnie pomieszczeni zostaną. 7). Awanse na stopnie podporuczników, poruczników i kapitanów w trzeciej części uskuteczniają się podług starszeństwa; awansowanie na owe stopnie dwóch trzecich części, rząd sobie zatrzymuje. Awansowanie na wyższe stopnie officerskie zależy zupełnie od rządu. 8). Wszyscy officerowie wojska regularnego, otrzymają patent, który, podobnie jak żołd, utracić mogą tylko w skutku sądowego wyroku. 9). Officer, który do służby stał się niezdolnym, ma prawo do połowy pensji przez całe życie. Dwudziestoletnia zaszczytna służba nadaje officerowi prawo do całej pensji dożywotnie. Oprócz tego staraniem będzie rządu podać takim wojskowym sposobność do stania się użytecznymi krajowi w służbie cywilnej. 10). Dla wszystkich trzech rodzajów broni ustanowione będą szkoły pod nazwiskiem Euelpidów, których liczba na teraz na 50 się ustanawia. Uczniowie będą asymilowani ze stopniem officerskim.

TEATR FRANCUZKI. Dziś komedjo-opera: *Le vieux mari*. Rozpocznie komedja: *Un moment d'imprudence*.